

нормами права процедурах організація розумового процесу розгляду та вирішення господарським судом справ віднесених до його компетенції спрямована на забезпечення його справедливості та своєчасності.

Література

1. Таликін Є. А. Проблема єдності господарської процесуальної форми через призму її структури / Є. А. Таликін // Форум права. – 2013. – № 3. – С. 644-651.
2. Строгович М. С. Курс советского уголовного процесса / М. С. Строгович. – М.: Наука, 1968. – 470 с.
3. Чечина Н. А. Гражданская процессуальная форма, процессуальные нормы и производства / Н. А. Чечина, Д. М. Чечот // Юридическая процессуальная форма: теория и практика. – М., 1976. – С. 170-184.
4. Латкин А. А. Процессуальная форма разрешения дел в арбитражном суде первой инстанции: дис.... канд. юрид. наук / Латкин А. А. – Самара, 2003. – 196 с.

УДК 346.93:347.91 (043.2)

Горбатюк Я. В., асистент,
Магльована І. І., студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ МИРОВОЇ УГОДИ В ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Поняття мирової угоди у господарському процесі є визначенням на законодавчому рівні тільки в процедурі банкрутства. Так, відповідно до ст. 77 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» у редакції Закону України від 22.12.2011 р. № 4512-VI мировою угодою є домовленість між боржником та кредиторами стосовно відстрочки та /або розстрочки, а також прощення (списання) кредиторами боргів боржника, яка оформляється шляхом укладення угоди між сторонами [1]. Цивільний кодекс України та Господарський кодекс України взагалі не містять норм про мирову угоду.

У сучасній юридичній літературі мировою угодою називають укладену сторонами й затверджену судом угоду, відповідно до якої позивач і відповідач шляхом взаємних уступок ліквідують цивільно-правовий спір, що виник між ними. Це розпорядчий документ сторін як процесуального, так і матеріального права, оскільки, укладаючи мирову угоду, сторони розпоряджаються своїм процесуальним, а також суб'єктивним матеріальним правом і охоронюваним законом інтересом [2, с. 55].

Питання мирової угоди в господарському судочинстві врегульовані ст. 78 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) [3], відповідно до якої умови мирової угоди сторін викладаються в

адресованих господарському суду письмових заявах, що долучаються до справи. Ці заяви підписуються відповідно позивачем, відповідачем чи обома сторонами.

Чинний ГПК України не визначає на якій стадії господарського процесу сторони мають право укласти мирову угоду: на будь-якій чи лише в першій інстанції. Вищий господарський суд України в п. 4 інформаційного листа від 20.10.2006 р. № 01-8/2351 визначає наступне: «затвердження апеляційною інстанцією мирової угоди, укладеної сторонами в процесі апеляційного провадження, не є можливим, оскільки це потягло б за собою скасування рішення місцевого господарського суду з відповідної справи, що допускається виключно з підстав, передбачених статтею 104 ГПК» [4]. Апеляційний суд відмовляє у задоволенні заяви про затвердження мирової угоди, так як не може виходити за межі своїх повноважень визначених ст. 103 ГПК України.

Тому досі право на укладення мирової угоди на стадії апеляційного та касаційного розгляду справи не прописана в чинному ГПК України. Проблема тут полягає ще й у відсутності у ГПК України положень щодо застосування аналогії процесуального закону та права. Особливо це відчутне для випадків, коли подолання прогалини у процесуальному законі необхідне для захисту прав сторін на справедливий суд, на реалізацію загальних завдань господарського судочинства, у тому числі при застосуванні мирової угоди.

Аналогічне тлумачення здійснено судами стосовно можливості мирового вирішення спору у касаційній інстанції. Зокрема, у постанові від 10 листопада 2009 р. у справі № 21/108-09 Вищий господарський суд України зазначив, що «затвердження касаційною інстанцією мирової угоди, укладеної сторонами в процесі касаційного провадження, не є можливим, оскільки це потягло б за собою скасування рішення суду першої інстанції та постанови апеляційної інстанції, що

допускається виключно з підстав, передбачених статтею 111-10 Господарського процесуального кодексу України» [5].

Аналогічним чином процедура прийняття судом мирової угоди не передбачена ГПК України на стадії перегляду рішень господарських судів Верховним судом України.

Причому, звертає на себе увагу не принципова неможливість скасування рішення суду першої інстанції та постанови апеляційної інстанції з підстави укладання мирової угоди, а саме «неможливість» у зв'язку із відсутністю спеціальної підстави для такого скасування у статті 111-10 ГПК України.

О. Подцерковний з цією аргументацією Вищого господарського суду України не погоджується, оскільки:

по-перше, наявність такої підстави скасування рішення суду, як затвердження мирової угоди, не передбачається й у Цивільному процесуальному кодексі України (далі - ЦПК України), хоча у ст. 306, 334 ЦПК України передбачається право сторін на укладання мирової угоди на стадії апеляційного та касаційного розгляду справ;

по-друге, ст. 99 ГПК України ототожнює процедури: в апеляційній інстанції справи переглядаються за правилами розгляду цих справ у першій інстанції з урахуванням особливостей, передбачених у цьому розділі. Апеляційний господарський суд, переглядаючи рішення в апеляційному порядку, користується правами, наданими суду першої інстанції [5, с. 25].

Отже, положення щодо укладання мирової угоди відповідно до ст. 78 ГПК України цілком можуть бути реалізованими при апеляційному розгляді справ, що і відбувається у багатьох випадках у господарських судах України.

Таким чином, чинне господарсько-процесуальне законодавство України потребує свого удосконалення.

Література

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 року № 2343-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 31. – Ст. 440.

2. Фединяк Л. Мирова угода як спосіб врегулювання цивільно-правових спорів: окремі питання / Л. Фединяк // Право України. – 2003. – № 4. – С. 53-57.

3. Господарський процесуальний кодекс України від 06 листопада 1991 р. № 1798-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.

4. Про деякі питання практики застосування норм Господарського процесуального кодексу України, порушені у доповідних записках про роботу господарських судів у 2005 році та в першому півріччі 2006 року: Вищий господарський суд України, Інформаційний лист від 20.10.2006 № 01-8/2351 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1077.1385.0>

5. Подцерковний О. До проблеми примирення сторін у господарському процесі / О. Подцерковний // Українське комерційне право. – 2011. – № 11. – С. 20-26.

УДК 346.9 (043.2)

Горбатюк Я. В., асистент,

Свідіна О. Д., студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СТОРІН У ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Основними учасниками господарського процесу є сторони. У господарсько-процесуальному законодавстві України не визначається поняття «сторони господарського процесу», а лише зазначається хто може